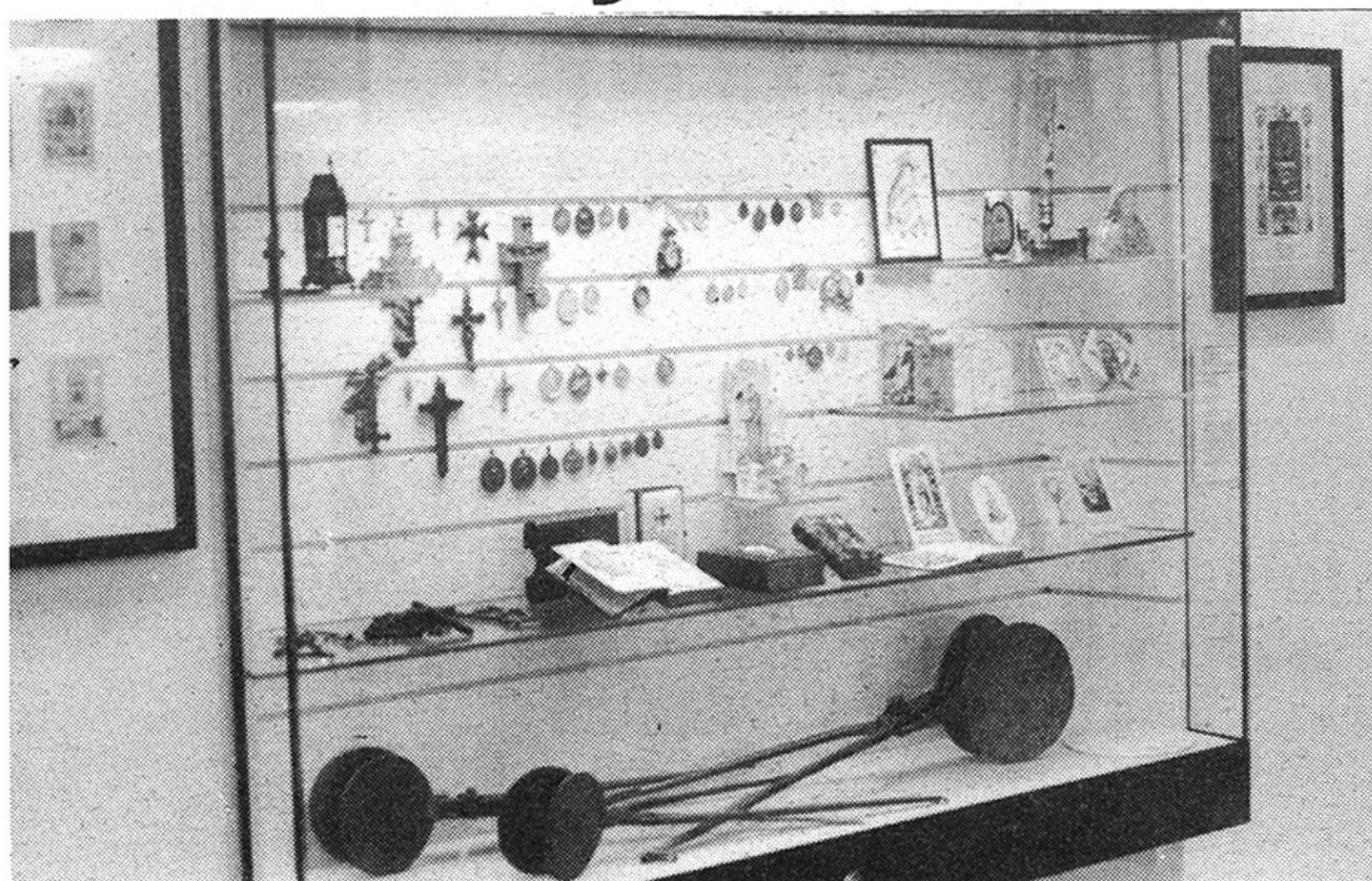
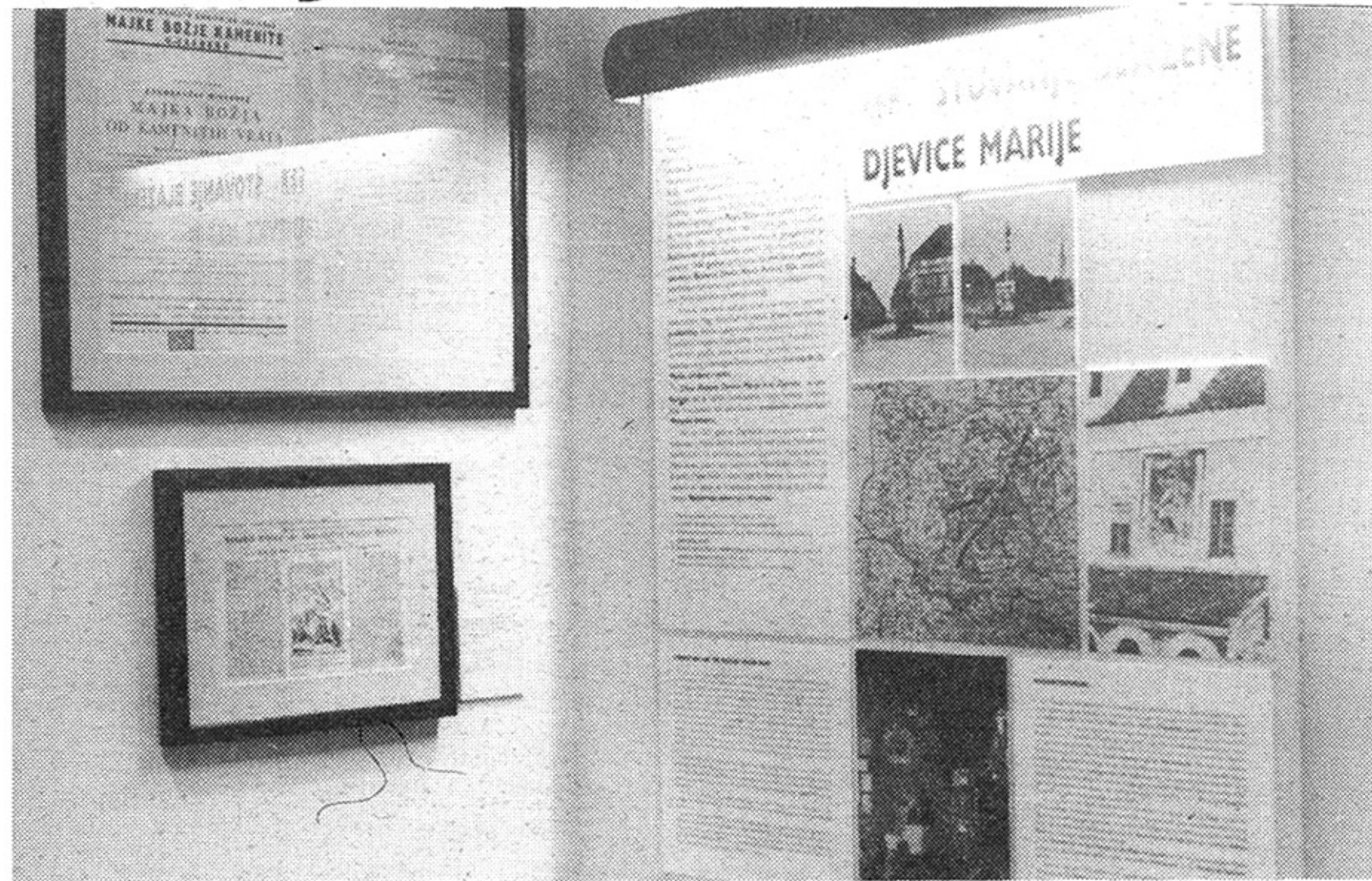

Štovanje Blažene Djevice Marije

Vitrina s uspomena — na dnu — kliješta za pravljenje hostija

D. Eterović Detalj iz dvorane štovanja Blažene Djevice Marije

(D. Eterović)

Uvijek kad prolazimo Kamenitim vratima zastanemo, pomolimo se, zapalimo svijeću. Čuli smo za Remete i njihovu čudotvornu Mariju. Odlazimo u Mariju Bisticu na zavijetna hodočašća... Zaštitnica Grada Zagreba onedavno je Majka Božja Kamenita...

»... Marijanski kult se osobito raširio tijekom 17. i 18. stoljeća. Po brojnim mjestima na kojima se častila Majka Božja, Zagreb je postao Marijin grad, pobožni i bogoljubni glavni grad kršćanskoga kraljevstva.

Stolna crkva na Kaptolu bila je uz starog titulara Sv. Stjepana kralja posvećena i Gospinu uznesenju. Na pročelju Kaptolske vijećnice bila je istaknuta zidna slika Majke Božje — zaštitnice Ugarskog i Hrvatskog Kraljevstva. Izvan zidina Gradeca, nedaleko od Kamenitih vrata postojala je Gradska ubožnica — bolnica u čast Blažene Marije Djevice... — čitamo u legendi dvorane »Štovanje Blažene Djevice Marije« Muzeja Grada Zagreba, kojom nas, uz diskretnu glazbenu kulisu pjesme »Majko Božja Kraljica Hrvata« provodi kustosica Željka Kolveshi, uvodeći nas u priču o vjerskom životu Zagreba i Zagrepčana:

— Gradski senator Ivan Hyacinthy, dao je 1740. godine na

Markovu trgu izgraditi prvi javni spomenik Blaženoj Djevici Mariji. Srušen je 1869., da bi 13 godina kasnije, zajedničkim nastojanjima grada i Stolnog kaptola bio podignut drugi javni Marijin spomenik na Kaptolskome trgu.

Međutim, Majka Božja Kamenita, zaštitnica Grada Zagreba, najomiljenije je Marijino štovanje u glavnome gradu Hrvatske. Priča počinje s velikim požarom 1731. godine, u kojemu pravim čudom slika Blažene Djevice ostaje neokrnjena.

Za vječni spomen na taj nezaboravni događaj, podignuta je kapelica sa znamenitom slikom pred kojom i danas zastanemo, molimo se i zavjetujemo.

Uoči obilježavanja 900. obljetnice osnutka Zagrebačke biskupije, Majka Božja od Kamenitih vrata proglašena je zaštitnicom grada. Otada Zagrepčani svake godine velikom procesijom predvođenom kardinalom Franjom Kuharićem, slave 1. lipnja, dan njihove zaštitnice.

K tome — čitamo u legendi — marijanski se kult počeo u to vrijeme njegovati hodočašćem Majci Božjoj, pa su nastala brojna marijanska prošteništa. Stotine čudesnih uslišanja zabilježeno je u njihovim kronikama i knjigama čudesa.

Popularizira ih suvremena grafika, svete sličice koje su među vjernicima i hodočasnici pripomagale širenju pobožnosti i štovanju Marije, omiljene u puku. Ekspoziti su to koji u Muzeju Grada Zagreba zorno svjedoče povijest. Tu su i dva kućna klekala s početka 19. i 20. stoljeća, uobičajeni tadašnji zagrebački inventar.

Na zidu iščitavamo program praižvedbe predstave »Zagrebačkog misterija Majke Božje od Kamenitih vrata« izvedene na Markovu trgu pred crkvom Svete Katarine u povodu 200. obljetnice požara i čudesa spasičice slike. Na poleđini plakata posjetitelji doznaju sve o misterioznom događaju.

Na redu su izložci koji ocrtaju tajanstvenost Remeta u kojem se štovao čudotvorni kip Majke Božje. Crkva Blažene Djevice Marije kraj Zagreba u selu Remete bila je najbliže hodočasničko mjesto štovanja Gospina kipa. Kako su na tome mjestu bolesnici nalazili lijeka lijećeci svoje duše, remetsko se svetište pročulo kao »Nebeska ljekarna«. Ljudi su vjerovali, čudesa su se događala.

Putem koji vodi preko Medvednice, još od 1725. Zagrepčani svake godine u srpnju hodočaste u Mariju Bisticu. Zaustavljaju se kod kapelice Majke Božje u Mar-

kuševcu, potom kod čudotvorne Majke Božje u Čučerju, da bi preko Majke Božje Snježne stigli do Bistrice. Štovanje Gospe nastavlja se i danas, jer hrvatski narod doista vjeruje da je Blažena Djevica najvjernija odvjetnica Hrvatske.

Iscrpna pojašnjenja s legendi popraćena su fotografijama, kartama, svetim sličicama, krunicama... Tako možemo vidjeti fotografske zapise Marijina spomenika s Markova trga, tu je i fotografija spomenika Bezgrešnog začeca Marijina pred Katedralom, karta hodočasničkog puta s postajama u Mariju Bisticu i marijanska prošteništa u zagrebačkoj okolini, kao i uspomena na zidnu sliku nestalu rušenjem Kaptolske vijećnice davne 1876. godine na kojoj je Blažena Djevica Marija, zaštitnica Ugarskog i Hrvatskog kraljevstva.

Dvoranom dominira pozlaćeni, oko 1,70 metara visok anđeo, simbol vjere, izvorno dio spomenika Marije s Kaptola. Anđeo, baš kao i drugi kipovi sa spomenika Majke Božje, izišli su iz radionice bečkog kipara Antuna Dominika Fernkorna. Kako je zapisano, autor je svoje djelo izložio na izložbi u Parizu, na kojoj ih je za 4000 forinti otkupio Zagreb godinu-dvije prije 1882. otkad krase Kaptol-

ski trg, zajedno s fontanom, djelom graditelja Hermana Bollea.

Kliješta za pravljenje hostija iz 16. stoljeća rijedak su i raritetni izložak, a prema kazivanju sugovornice, izrađena su od kovanog željeza i u muzej su stigla kao dio ostavštine zagrebačkoga kanonika kantora, Franje Ksavera Koritica Mrazovečkog.

Manje je poznat i podatak da je gotovo svaka zagrebačka kuća u 19. stoljeću imala svoj kućni oltar. Svjedoči o tome primjerak u marijanskoj dvorani. Iako se radi o skromnijoj izvedbi prikaza Svete obitelji, posebnu draž daje činjenica da svira »Svetu noć«.

Uz molitvenike, krunice, svete sličice... u vitrinama — uspomenama na negdašnji Zagreb, nalazimo i svjedočanstva o hodočašćima u Italiju, Francusku, Španjolsku, a posebno su zanimljive i sličice sačuvane u zagrebačkim obiteljima koje datiraju s početka 18. stoljeća i koje su do sredine 19. stoljeća izrađivane u raznim tehnikama, od bakropisa i bakroreza do drvoreza, da bi nakon toga prerasle u masovnu produkciju neznatne vrijednosti.

O životu redovnica Svete Klare izloženo je na drugoj strani dvorane, o čemu ćemo pisati u idućem broju.

K. Eterović